

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Isagoge Ad Amorem Divinvm

Pennequin, Pierre

Antverpiae, 1661

Diss. 7. De quotidiano patientiæ exercitio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47132)

reditus ad corpus impetratus illi fuit. Dum verò illud tam deformem, horridumque intuetur, regressum ita refugere, abominarique cœpit, ut nisi Angelus urisset, & aliter fieri non posse assereret, ad id adigi non posset. Regressus in corpus, quadraginta dies sine cibo & potione consumpsit in lachrymis, ac deinde obiit. Corporis animâ destituti deformitas tanta est, ut omnibus horrorem incutiat: animâ verò pulchritudo tanta, ut Deum, ut ait S. Chrysostomus, habeat amatorem. Cur corpore deserto in hac curas omnes non convertimus? Vellem ut hâc in re audiremus S. Franciscum Xaverium, ejusque consilium, quod Regi Lusitanæ proponi peroptabat, nos ipsi accuratè sequeremur. Ita vir ille sanctus in una Epistolarum scribit: Si Regem à meis amantissimis atque fidelissimis consilijs non abhorre arbitrarer, saluberrimum illi darem consilium: ut quotidie per quadrantem horæ divinam illam sententiam meditando percurreret.

Quid prodest homini si universum mundum lucretur, animâ verò suâ detrimentum patiatur: germanam hujus intelligentiam à Deo peteret cum sensu animi interiore conjunctam, & simul precationum suarum omnium vellet illam esse clausulam, Quid pro-

dest homini &c. Tempus est hûc Regi errorem eripiendi, quoniam propiùs, quàm existimat, adest hora, qua illum Rex Regû, & Dominus Dominantium, ad rationem reddendam evocaturus est. Videtur vaticinatus fuisse; quia paulò post Rex obiit.

VII. DISSERTATIO.

De quotidiano patientiæ exercitio.

Vitam habemus agendam in duplici statu; præsentis & futuro. Præsens est laborum, & patientiæ; homo natus ad laborem, & brevi vivens tempore repletur multis miserijs: nascendo matri dolores aggerimus, ipsimet plorando in patientiæ palæstram ingredimur. Christus ipse ab instanti conceptionis omnia hominum peccata distinctè cognoscens, vitam tot doloribus exercitam exorsus est; ut si ejus dolores in singulos mortales partiatim distribueret, non esset qui non magnitudine afflictionis vitam amitteret; ut divinæ potentie opus miraculo plenum extiterit, quod in vivis superstes ageret. Si Christus innocens tantorum cruciatuum catenam secum trahat, nunquam nisi ultimo vitæ anhelitu finiendam; quid aliud à nobis criminosi parentis filijs, & proprijs

I.
Hæc vita est patientiæ palæstra.

L. 1. Ep. 5.

Quam Regi Lusitanæ commenda-
vit.

S. Xaver.

proprijs deinde sceleribus infectissimis expectandum est?

2.
Altera
quietis.

Missâ de Requiem demum à morte canitur, & tum in illa ex Apocalypsi legitur: Amodo dicit Spiritus, ut requiescant à laboribus suis; quia ante illud tempus nusquam, & nullibi requies.

Hinc Christus Dominus non vult eum inter discipulos suos numerari, qui non ferat crucem suam quotidie; hoc est continò & per diei decursum non interruptum: hinc Virginem à Beata Dei Matre, quam singulariter amabat colebatque, monitam legimus; ut horis singulis, imò, si fieri posset, singulis momentis, materiam aliquid pro Deo patiendi quaritaret; seque ad eam pacificè excipiendam, quam Deus immitteret, præpararet.

3.
Patientiæ
exempla.

Magna est hac in parte inter viros virtutis studiosos, & alios sui amantes distinctio. Hi velis, remisque, ut ajunt, vel mali umbram effugere conantur: isti ad illa se offerunt; & cum eveniunt, Deo gratias agunt, & ambabus ut ajunt ulnis amplectuntur. Si remedijs utantur, id ut majoribus attemperent, Dei que voluntati morem gerant, faciunt; mali verò levamen nullo modo expectant. Vides hoc in Simeone Stylitâ, & in alia Virgine S. Dominici præceptis ad virtutem edoctâ: qui utrique vermes è corporis ulce-

Vermes
pro gem-
mishabi-
ti.

rosi partibus extractos, in eisdem foveas, tanquam cælo demissas gemmas repofuerunt.

Admiratione dignus est in hoc genere S. Munnus Scotus; cui cum Angelus familiaris dixisset, superbum ipsum, ac propterea humiliari oportere: Libenter, inquit, humiliationem amplectar; Deum rogo, ut eam mihi immitat; quam opto & ab ejus bonitate flagito. Postula, inquit Angelus, & voti compos fies: Deum rogo, ut mihi fatentem lepram toto corpore aspergat. Dixit, & impetravit, totoque septennio magnos inter dolores, & graveolentiam eâ laboravit; quam alter vir sanctus à Deo missus, ut linguâ lamberet, lambendo abegit, hominemque integrâ sanitati restituit. Dixit Jobus, dixerunt & alij sanctitate præclari: Quis mihi det, ut affligens me doloribus non parcat? Sed illos heroicos Athletas relinquamus. Nos, quos decerpere patientiæ flosculos, per noctem diemque possimus breviter inspicimus; incipiamusque à decubitu somnoque, & quanta se offerat in illo patientiæ materia dicamus.

4.
Aliæ fu-
pende
corpus
cruciam
ratio nes
circa le-
ctum.
aut

Nolo hîc in exemplum adferre S. Euthymium, qui non nisi stans, apprehenso ad tabulatum ligato fune pensili somnum captabat: nolo S. Maurum, qui quadragesimam integram, aut rectus,

Lepra li-
benio ab-
sterfa.

Bollando
in ejus o-
ta 1. Ju.

aut sedens dormituri rebat. Non S. Antonium, qui aut in nuda humo, aut in juncis cilicio cooptertis, quietis paululum delibabat; non S. Vulfstanum, cui scamnum pro lectulo, & liber pro cervicali somni tempore serviebat; neque Paulam Romanam, quæ morbo tentata, humi cilicio subtracto somnum capiebat. Quid nobis infantibus aut nanis ad tantos gigantes? Ne quidem S. Eustratium auderem ad imitandum proponere, qui 75. annos, non nisi supinus aut in sinistrum latus acclinis dormijisse legitur.

5.
Circa
somnia.

Quæ verò circa somnum, & corporis quietem exercendæ patientiæ materia suppetat, ipsa experientia facillè suggeret. Occurrit enim aliqua in cubando incommoditas; vexat capitis inquietudo & intemperies; molestant animalculorum crebriores aculei, quæ omnia ferre patienter, memoriaque recolere coronam Christi spineam; duros & aculeatos flagellorum, quibus laceratus fuit, ictus; lectum crucis acerbissimum; & ferro candenti ignita apud inferos cubilia; atque ab omni querimonia prohibere linguam, Deoque velut duo minuta patientiæ pacato animo offerre, hoc sane in hujus virtutis schola aliquam procul dubio lauream promeretur. B. Henricus Suso,

ne inter cubandum abigendis istis bestiolis admoveret manus, eas ipse alligabat, quin imò chirothecis, quibus aciculæ, aut clavi ferrei inserti erant, eas armabat ut si illis uti vellet, punctorum sensu ab abigendis illis animalculis prohiberetur. Hæc & plura isto tempore homini patiendi studio suggeret Dei amor & experientia.

Tantundem primæ à somno vigiliæ, & subsequens orationis occupatio suppetit. Cum enim Spiritus sanctus moneat, ut horam surgendi non te trices, aliquem abstinentiæ campum aperit; & cum S. Agatho orandi laborem inter primas molestias numeret, habet patientiæ candidatus, quo se exerceat dum de genibus, erecto capite, nulli fulcro innixus, non spuens, non oculos levans, immobilis, cum mentis evagationibus, & cæli ariditate depugnans orationis tempus nihil de eo decurtans constanter transigit.

Quod ad vestitum attinet, muliebris sexus plures multò, quam virilis victricis patientiæ coronas in illo reperiet. Virgo nobilis, quæ corporis, vestitumque elegantiam studiose affectabat, Deo instigante, ut se vinceret, die solemnè in templo inconcinnè amicta comparuit, admirante potiùs mundo, quam ad talem insolentiam applaudente: tantùm Deo

Vuuu pla-

6.
Circa ve-
stitum.

placuit ille triumphator sui animus, ut novis de cælo gratijs auctus integram de mundo reportarit victoriam, nam illa paulò post intra cænobij secreta se includens ad Christi sponsalia aspiravit: è contra D. Maria Ogniacensis matrem ob vestium luxum, aliàque vidit apud inferos, infeliciori longè sorte, quàm fuit illa Franciscani, quem detrita vestimenta quibus usus fuerat dum viveret, visa sunt in purgatorio à flammis defendere.

7.
Circa va-
tia.

Alia, & longè major patientiæ seges in quolibet vitæ statu, occultè interdum, apertè sæpius, pullulat, ad quam qui virtuti student, sedulò animum advertunt: Phocyni de nova, eaq̃ue fortunata, ut videbatur, affinitate per conjugium contracta gratulabatur aliquando amici, ille novos ostendens calceos, quos induerat; Belli, inquit, videntur vobis isti calcei; sed ignoratis, ubi pedem lædant. Idem de malis occultis sentiebat. Pontifices summi, Regesque fortunæ albæ pulli creduntur, & maximam, quæ in terris optari potest, felicitatem assecuti: plerique tamen ex illis se infortunatissimos judicant, & bubulci sordes sceptris antulerunt.

8.
Nemo in
suo statu
contētus.

Apologus hominum de suo statu, opificioque apud Jovem conquerentem, quot ubique spi-

næ pungant, evidenter ostendit. Quos cum jussisset Jupiter sorte statuum mutationem accipere, tantas in novo statu, quem cuique fors dederat, difficultates reperere, ut ad antiquam fortunam, statumque redire unusquisque petierit, & impetrarit: adeò verum est experientiam stultorum scholam esse, simul & Magistram; in qua ad patientiam erudimur.

Vive ergò quicumque sapiis sorte tuâ contentus, & quòd in illà laboriosum occurrit, in patientiæ materiam, caelestique beatitatis meritum convertet; Deum te in eo vivendi genere collocasse existima; ut ex difficultatibus, quæ in illo occurrunt, ad præmia æterna consequenda gradum tibi facias. Unus aliquis ex Eremitis sanctis incolis, dum aquam è fonte à cellula sua non parum distante quæreret, vidit Angelum pone sequentem, & ut aiebat, vestigia numerantem, & annotantem, ut singulis merces in cælo rependeretur. Idem ab Angelo tuo custode fieri existima quisquis vel in arte sartoria, lutoriæ, aut fabrilis à Deo constitutus, Dei que in obeundis ejus difficultatibus patienter voluntate conformas; ut Alphonso Rodrigues Janitori, & Francisco Hortulano sartori in Societate nostra accidisse alibi diximus.

Jam ad aliam patientiæ quotidianæ

Ad patientiam
nimis
merces
spe.

10.
Alienae
imperfe-
ctiones
patientiae
materia.

dianæ fontem propius acceda-
mus, quem nobis aperit illud san-
cti Pauli monitum: *Alter alterius
onera portare.* Onera dixit, quia
non unam tolerantiae materiam
nobis invicem præbemus, sed
plurimam, ut merito unus est pru-
dentioribus eremi incolis, alium
humeris cadaver demortui ge-
stantem, ut terræ illud mandaret,
conspicatus, dixerit illi: Mortuos
portas? vivos porta: quia in hoc
postremo majus elucet charita-
tis, & patientiæ argumentum.

11.
Alphabe-
tum defe-
ctuum in
alio tole-
randorū,

Accipe alphabetum quod ali-
quos navos proximi complecti-
tur, quibus tolerandis exercetur
charitas patiens & benigna, quos
titulos primo loco charitati de-
dit Apostolus. Occurret tibi ali-
quis cum quo negotium tibi est,
arrogantis, vel Austeri ingenij
erit alius Ardelio, Altercator: de-
prehendes alium Bilinguem, Bla-
teronē, Bardum. Erit alter Con-
tumax, curiosæ, aut criticæ indo-
lis: Deses alter, & dicax, & dupli-
ci corde: Effrons alius, Fictus
alius & Fallax: Garrulus alter, &
Gravis oris, hypocritam arbitra-
beris, quem alij prædicunt; He-
bes alter, Impudens alius, & im-
portunus, iracundus, ingratus,
imperiosus, & incorrigibilis: hunc
Litigiosum, istum Levem experie-
ris: alius erit Morosus, alius Mur-
murator, Mordax, Mendax: Iste
Negligens, ille Nugator: iste Ob-

treator, hic Obliviosus: iste
erit Pravi, hic Parvi, ille Pertina-
cis, Pervicacis, & Procacis ingenij:
iste Querelus, hic Rixosus; iste
Ridiculus: iste Suspiciosus, ille
Simulator, hic Segnis, & Stultilo-
quus: hic Verbolus, alter Vindi-
ctæ appetens, tertius Vaniloquus,
Tracones nonnullos, Tumidi &
Turbulenti ingenij, alios, nec non
zeli indiscreti non paucos, quos
contra seipsos zeli sui aculeum
velles vertere. Plures quàm hinc
recensui in proximis defectus
experientia tibi proderet, quibus
tolerandis si studium adhibueris,
gemmas colliges coronæ felicita-
tis aeternæ inferendas.

Dixit aliquando S. Brigitta, L. 4. c. 124.
Beata Agnes Martyr: Veni filia
& impone tibi coronam factam
ex septem lapidibus pretiosis.
Primus lapis est Jaspis, quem tibi
imposuit contumeliosus ille, qui
tibi dixit; nescire se quo spiritu
loquereris; utiliusque tibi esse, si
more aliarum mulierum fila du-
ceres, quàm de scripturis dispu-
tares. Secundus lapis est Saphy-
rus ab illo tibi impositus, qui co-
ram tibi faventia verba dicebat, à
tergo verò tibi detrahebat. Ter-
tius Smaragdus, quem apposuit
ille, qui falsa tibi imposuit, dixit.
que te protulisse ea, quæ nec cogi-
tatas, nec dixeras. Quartus est
Margarita, quam tibi imposuit il-
le, qui te præsentem amicum Dei
Vuuu 2 vitu-

12.
Tolerat
defectus
coronam
è gemmis
contextū.

vituperavit, ex cuius vituperio plus turbabaris, quam de tuo. Quintus est Topazius, ab illo tibi impositus, qui amara tibi loquebatur cui e contra benedixisti. Sextus est Adamas, ab illo tibi appositas, qui corporale damnum tibi inculit, quod patienter tulisti, nec eum dehonoreare voluisti. Septimus est Carbunculus, hujus occasionem dedit tibi ille, qui filium tuum Carolum vitam suam falso denuntiavit, quod, committens Deo voluntatem tuam, tulisti patienter. Constans esto filia, & cum tuarum coronarum alij præterea lapides desint, pro illa amplianda sanctos imitare, qui ex probatione illustriores facti sunt.

13.
Opus in
eis magna
constan-
tia,

Hinc subijt animum deambulanti ad litus maris S. Gregorio Nazianzeno & fluctuum reciprocantium tumultus contemplanti ista cogitatio; Vitam hominum similem esse oceano ventis & tempestatibus agitato; & merito nobis rûpis constantiam imitandam, quæ tantum abest ut fluctibus murmurantibus cedat; quin potius eorum alluvione mundetur: ita faciendum nobis est, dum ventorum, verborumque adversi flatus nos petunt; excipiendi sunt sine commotione, & ad animos nostros à vitiis mundandos, tanquam lixivium aliquod mordax admovendi. Dicere solebat Abbas Pimenius, Deû

tum tegere peccata nostra, cum proximi peccata sine querelâ, silentio patienter involuimus: & in Evangelio nobis promittitur, Dimittite, & dimittetur vobis.

Qui aliter faciunt, proximo multum incommodant, & sibi non parum nocent. Pharizæum de Magdalena in Evangelio male sentientem, & eloquentem, sibi torfisse funem, quo ligandus erat, ait S. Gregorius, quia tale de se iudicium à Christo expectare debebat, quale temerè, & culpabiliter de Magdalena apud se tulerat.

Ita ratiocinari solebat egregius B. Aloysij Gonzagæ imitator Joannes Berckmannus. Quale, quamque severum Dei iudicium me manet, aiebat, qui tam rigide, severeque de fratribus meis iudico! Nec immeritò, si verum est, quod Timotheo Eremi incolæ magnæ virtutis & consilij viro accidisse legimus; à quo cum Abbas de uno è suis Religiosis, in idem vitium relabenti quid faciendum esse requireret: & ille censisset continuo cœnobio expellendum; gravissima confessim tentatione à demone exagitatus est, cumque divinum auxilium gemens imploraret, vocem de cælo delapsam, dicentemque accepit: Timothæe, hæc tibi acciderunt, quia fratrem tuum in tentatione, & infirmitate sua despexisti.

Mo.

Paranisi

4.

16.
Ne quem-
quam
contem-
ne, aut ju-
dica.

14.

Quos li

non pas-

sitis tibi no-

ces.

15.

Et Severi

de Dio

hictum

mazet.

17.

Mira sub-
inde mo-
rum con-
versio in
etate ma-
jori, qualis
Themis-
toclis.

18.

Quid est

hostia vi-

va.

Monebat propterea S. Ephrem, ne quemquam è proximis condemnaemus, quia ignoramus, an per poenitentiam cum Deo redierint in gratiam, sintque illi gratiores, quam simus, aut futuri simus. Aurum sæpè in vase futili absconditur. Sed & S. Brigittam B. Virgo monuit, ne judicaret aut condemnaret quemquam, imò nec aliquem despiceret, aut se illi præferret; etsi enim aliquid mali exterius in illo deprehenderet, interiora tamen ignorabat, & quid apud Deum eras ille futurus esset, scire non poterat.

Miras plerumque & insperatas videmus in quibusdam morum in melius mutationes, quæ judicia nostra debilibus nixa fuisset fundamentis ostendant. Themistoclis juvenus ad eò corrupta, depravataque fuit, ut illum propterea pater exhaerendarit, & mater præ doloris impatientia gulam laqueo sibi fregerit; qualis tamen quantaque virtutis togâ, sagoque fuerit, posteriores anni demonstrarunt: unde ille pulli equini ferocis & indomiti, quem frenum & magistri solertia paulatim domat, similitudinem adferre solitus erat. S. Marinus dum Brixij insolens ingenium patienter tolerat. S. Ignatius dum magnos Xaverij animos mansuetudine attemperat, & Petri Ribadeneiræ dum pueri igneos naturæ

in petus patienter, dissimulanterque regit, quem alij Patres dimitti volebant, sui sæculi viros virtutum rerumque gestarum gloria illustres effecere.

Sed aliud patientiæ velut commune æcarium, quod ad manum nobis est, examinemus: corpus, scilicet hoc nostrum, quod undequaque impetitur, & suas ipsum met, cum sit corruptibile, miseras circumfert. Calor nimius, & frigus adurunt, fames, sitis exagitant; lassitudo opprimit, morbi consueunt, infecta morficant, & quiescere non sinunt; quanta hinc patientiæ, meritorumque seges! quam bene Romanos monet c. 12. Apostolus, dicens: Obsecro itaque vos fratres per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem, rationabile obsequium vestrum. Quasi diceret, inquit Anselmus, offerte Deo corpora vestra non hostiâ mortuâ, sed vivam: hostia quippe immolatur & viva est, quando ab hac vita homo non deficit, & tamen se à carnalibus desiderijs occidit: hostia enim occiditur, ut offeratur: sed hostia vivens est corpus pro Domino afflictum; quod & hostia dicitur, & vivens, quia vivit in virtutibus, & est à vitiis occisum. In lege corpora brutorum animalium hostia mortua, sed in Evangelio corpora hominum offeruntur

18.

Alia pa-
tientiæ
materia
corpus
nostrum.

c. 12.

Quid est
hostia vi-
va.

tur hostia viva. Ita agebat S. Augustinus, qui dicebat; Me excrucio, & do de me pœnas, ut Deo victima fiam, quia victima excoriatur, priusquam offeratur.

Cor. 10.
A S. Paulo
immola-
ta.

Sed & Apostolus castigare se corpus suum affirmat, ut ex ejus patientia velut incude, coronam immortalitatis efformet: cujus hac in parte severitas meritò nos acuerere debet; si enim ille id agit, qui vas electionis à Deo appellatus fuerat; quid de nobis miseris fiet, inquit S. Anselmus, qui nullam adhuc Dei vocem de electione nostra audivimus, & jam in ocio quasi de securitate torpemus?

19.
Utendum
corpore
ad virtutē
ut equo
condueto.

Quis non ejus vacordiam reprehenderet, qui equum, aut jumentum, quem commodato, vel conductè accepit, & quo iter conficere, aut agrum colere, aut ad domestica onera portanda, uti cum fructa potest, inertiam sineret, & otio in stabulo corrumpi? ita nos agimus, dum corpus congruis laboribus, pro bono animæ, non exercemus: dum bovem aut equum mutuò accipis, inquit S. Chrysostomus, continuò & assidue operaris in illo: dicis enim: hodie aut cras tollendus est à me, quia non est meus: quare non eodem modo ad utilitatem animæ tuæ corpore tuo uteris, sciens quia post modicum tollendus est à te? In idem collineant duæ aliæ similitu-

Hom. 25.
operis imp.

dines: prima S. Syncreticæ, quæ corpus amictum animæ esse cum S. Ambrosio censebat, agebatque, quemadmodum ut vestis candescat, à fullonibus caleatur & teratur necesse est; ita corpus nunquam multum animæ puritati serviet, nisi tundatur, & conteratur. Altera est Cæsarij, qui nunquam ait animæ bene consultum iri, nisi rubiginem, quam ex corporis contubernio, & afflicto contraxit, ipsius corporis afflictio deradat, & detergat.

Hinc illa sancta corporis odia, quæ in hominibus, quos supra vulgus virtus extulit, passim legimus & admiramur: hinc Margaritas Hungaricas, Gonfalvos, Silverias, Macarios, Olympios qui se cyniphibus, & vermiculis cruciandos sponte offerebant, laudamus. Imbiberant altè animo illud datum postea à Deo S. Brigittæ consilium; nempe in hoc negotio imitandam sponsam, quæ ex domo Patris bona caduca, quantum potest colligit, & ad domum sponsi secum defert; ita quantum possumus corpori detrahere & auferre nos oportere, quod tota deinde aternitate in cælestis sponsi domicilio profuturum est.

Qui aliter faciunt, eos delipere meritò censet S. Chrysostomus: quemadmodum enim, quod pueri talos, pilas & hujusmodi magna

Hom. 1.

20.

Exempla

severitatis

in corpore

L. 64. 11.

In Ps. 141.

magna existiment, nō est signum, quōd ea magna sint; sed quōd illi qui ea magni faciunt, abiecti sint mentis, & bene iudicandi prudentiā destituta; ita contingit in illis qui ea quæ curam corporis atinent, non despiciunt. Sed in pueros ætatis est & naturæ defectus; in aliis verò culpa est voluntatis.

21. Maxima patientiæ quotidiana seges ex iudiciorum, voluntatumque pugnâ metitur; præsertim cum illa in verba parum considerata, & nonnunquam secum aliquid fellis & amarulentæ congenerentia imprudenter erumpit. Hinc ego Saulis sub principatus sui exordia silentium imitatione dignum iudico; qui cum aliqui ex Hebræis Samuelis electionem apertè improbarent, dissimulabat se audire: quod ejus successor in regnum, luculentius præstitisse se commemorat; dum dicit: Ego autem tanquam surdus non audiebam, & sicut mutus non aperiens os suum.

De S. Paula Romana dicit sanctus Hieronymus, cum vituperantis linguæ verba audiret; eam continuo animum ad Deum tanquam ad veritatis & patientiæ aylum transtulisse, & silentio obfirmasse, nec ullam apud homines causæ suæ defensionem aut patrocinium quasivisse.

S. Hieronymus eos verè mise-

ros arbitratur, qui cum pulcherrimam patientiæ ansam, ex intemperantia linguæ, à qua vapulant, possint arripere; ipsimet in verba malè digesta prorumpunt; nec sequuntur illud Davidis exemplum, dicentis: Cum his qui oderunt pacem, eram pacificus; cum loquebar illis, impugnabant me gratis. Infelices non ait, linguam nostram nos possumus continere si quis nos offenderit!

Gloriosa est in hoc genere patientia, quæ quodammodo apud homines ob taciturnitatem oppressa, suo silentio apud Deum victrix est: propterea monet nos Gregorius Nazianzenus; ne tanquam veritate subnixi, verbis & disputationibus superiores conemur evadere: melius esse vinci, quàm malè vincere; addit B. Egidius: melius esse silendo, victos apparere coram hominibus, & hoc modo victoriæ coronam in Dei iudicio reportare. Imò verò amplius quiddam in Domino nostro Jesu Christo coram Pilato silentium constanter servante contigisse admiratur S. Athanasius: cujus silentium tantæ fuit ad persuadendum efficaciam, ut inde innocentæ testimonium Præses acciperet. O egregiam patientiam, & sæpenumerò victricem apud homines, apud Deum verò semper fructuosam, sapius altissimæ pacis bono compensatam!

Quod

23. Quæ stultitiam tuam qui non utuntur.

22. Et in his melius est vinci quàm vincere. In sent.

24.
Exemplo
Achillæ.

Quod expertus est inter sanctos illos Patres Eremi cultores Achilles venerabilis senex & palmaris virtutis: quem cum alius è senibus sanguinem spuentem deprehendisset, rogavit quid hoc sibi vellet: respondit id ex aculeato fratris verbo ortum esse, à quo non nihil fuerat cōtristatus: voluisse tamen illud silentio involvere, & apud se patienter concoquere. idque ut faceret, gratiam à Deo postulasse, illudque quodammodo versum in sanguinem; nam tam in ore velut cruorem persensisse, quem ubi expuit, magna tranquillitate continuo fruius est.

25.
In hoc etiam exercetur charitas.

Nec tantum hoc modo exercetur patientia, sed suæ etiam in hac scena charitati partes assignantur. Parcitur enim proximo; benevolè habetur; & nobis ipsis violentiâ inferimus: ne incircumspectâ responsione proximus violentur, Quod tanti æstimavit lumen illud Eremi, & in virtutum palæstra exercitissimus Pimenius, ut in supremo Charitatis gradu silentium illud collocaret: rogatus enim quo pacto quis executioni mandare posset illa Christi verba, Majorem charitatem nemo habet quam ut animam suam ponat pro amicis suis, respondit: ei quis contumeliâ, aut verbo injurioso appetitus, cum innocentiam suam verbum verbo reponendo tueri

potest, nihilominus tacet, vimque sibi facit ne verbo contristet fratrem; ille verè pro amico animam ponit.

Unde factum est, ut cum seniores illi eremi Patres in publica ^{26.} synaxi Moysen qui prius Laro infamis, tum in eremo virtuti comparandæ sedulam dabat operam, ad quem patientiæ, humilitatis & charitatis gradum pervenisset, experiri vellent, unus ex illis dixerit altâ voce: quomodo Æthiopem istum in confeslu hoc nostro patimus? & quasi dato signo illum expellendi, abire iustus est, sed continuo revocatus: rogatusque quo animo contumeliam illam accepisset; respondit ingenuè: Turbatus sum & non sum locutus; nullam quidem vocem contra expellentes emisit: sed se ipsum compellavit dicens: bene faciunt isti, homo nigerrime; quorsum tu in tam Sanctorum hominum consortium temere te ingeris?

Cum tunds silicem, erumpunt scintela; ita plerumque ad sonum ^{27.} ictumque verbi cōtumeliosi, vindictæ appetitus scintillas jacit, nisi patientia & charitas linguam & cordis motum frænēt, ubi hæc omnia in tranquillo habent, ingens ex verbis factisque contumeliosis meritorum cumulus exaggeratur: quod uti in plerisque Sanctorum, ita maximè in sancta ^{Colo-}

Colta, cui Deus reformationem ordinis id probante summo Pontifice Benedicto injunxerat, insigniter apparuit: continuò in illam etiam à viris in dignitate constitutis debaccharum est, saga & Dæmonis instrumentum est appellata, & in commune mortaliū odium ita maledicis obreftationibus incurrit, ut nemo illam hospitio aueret recipere; virgis etiam ab ijs, qui in illam auctoritatem usurpabant, cædi jubereur, & ne ulterius in reformatione procederet, præcepto adigeretur: nec defuerunt, qui ut hæreticâ de Joannis Hus sectâ traduceret. Quid illa ad hæc omnia? triumphabat animo, & hæc contumelias omnibus mundi opibus præferebat, atque ut auerentur optabat: Deum in eam pro adversarijs, & calumniatoribus precabatur, quorum aliquos ad meliorem frugem convertit.

28. Si secundum S. Jacobum lingua ignis est, & universitas iniquitatis, quis non videt quantam illa secum stragem ferat, & patientiæ humilitatisque materiã subministret? Verbum unicum ad instar carbonis est alterius ore profiliens, cui si alterum addideris, & ventus animi commoti accesserit, excitetur ignis necesse est: de qua meritò adjungit idem Apóstolus, linguam modicum quidem membrum esse, sed ad instar ignis exi-

gui, vento agitati, magnam silvam incendere. Atque in hoc malorum genere meritò imitandus mihi videtur Arlottus Plebanus Florentinus, qui convicia ingredienti dixit: Si tu linguæ tuæ dominus non es; ego Deo dante, aurium mearum conabor esse dominus: addere voluissim & cordis, ad quod perturbandum aliqua interdum vocula prolabitur. Modestia etiam Aristotelis laudanda: qui contumeliosa verba proferenti, tranquillè respondit: Tibi probra excipere, & regere solemne est; ego verò nec libertatem ea dicendi, mihi assumo; nec ab alijs jactari libenter audio.

29. Sed generosior fuit in hoc genere Philippi Regis Macedonum responsio, qui conviciantibus potius habendas gratias, quam irascendum aiebat: quod dum propius nostra rimantur & carpunt, materiã attentiùs in dicta, factaque nostra invigilandi, rariùsque peccandi nobis præbeant. Christianus verò aliùs cogitationes suas elevat, & Christum inter contumeliarum, conviciorumque plaustra nunc tacentem, nunc modestè respondente m intuetur; & malevolis suis etiam beneficia conferentem, atque ad ejus se similitudinem patientiã & charitate dulcibus effingere contendit, juxta S. Petri monitum: Christo

Xxxx pro

Slitum
responsū
contra
dicteria.

29.
Et Philip-
pi Maie-
donis a-
pophte-
gma.

pro vobis passo, & vos eadem cogitatione armamini.

30.
Salutare
S. Bernardi
monitum.

Monet egregiè S. Bernardus fratres de monte Dei, qui Carthusiani Ordinis jacebant fundamenta, ut rectè in virtutum cursu pergerent; nec ad laudantes, aut vituperantes attenderent; aut alterutris responderent: ne temporis & patientiæ aliquam, quantumvis modicam, facerent jacturam: nisi charitas ad responsionem cogat, nulla silentij clypeo facilior est & tutior armatura. Exstat Tiberij Imperatoris dictum celebre, cum voces contumeliosæ, quæ à quibusdam de ipso per vulgus spargebantur, ad ipsum referrentur: nempe in liberâ civitate

linguas etiam liberas esse oportere: quod ipsum usurpate vellem, qui in hac patientiæ palæstrâ contra voces obtrectatorum Christianè armari vis: cur enim non dicis: Deus homini isti liberam linguam donavit; quâ si malè utitur; ejus est, qui donavit, mali usus rationem reposcere: mihi verò bene agendi inter linguarum jacula libertatem reliquit hanc ego mihi servabo, & quod Deo gratius esse judicavero, illud exsequar; obtrectatoribus interea bene vel malè de me loquendi libertate relicta: hæc si feceris magnum constantiæ & tranquillitatis præmium reportabis.

F I N I S.